

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " --
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Angleško-afganistanska vojska in nje važnost.

Angležem se v Aziji več ne godi tako dobro kakor iz početka in en oddelek njihove vojske je bil celo prisiljen pred hudim napadom afganistanskih narodov se umakniti nazaj. Novejša poročila sicer trdijo, da je Cavagnari z dvema topovama odmarširal proti njim, in da se je en del Afridskega naroda podvrgel, en del pa razpršil in da je Kiberska soteska še unikraj Dake v oblasti Angležev, vendar se še ne ve, koliko da bode Angležem to koristilo. Emir jih hoče neki zadržati v svojo deželo, potem pa od vseh strani prijeti.

Angleži bodo še ve da vse žile napeli, da zmajajo v tej vojski, ker dobro čutijo slabe nasledke, ki bi jih nesrečna vojska za nje imela. Te nasledke smo v nekem članku že obravnavali. Med tem nam je od druge strani došel še en članek o tej zadevi, katerega priobčimo, če se tudi v nekterih rečeh vjema z našim prvim člankom.

Velevažen in losodepoln je čas, v kojem živimo. Države bojujejo se druga zoper drugo in sicer nekatere z mečem uma, druge tudi z britkim orožjem. Vzdignili so se naši bratje na jugu, da si stresejo neznosen jarm sužnosti krvoločnega Turčina, kar je provzročilo, da so potegnili meč tudi hrabri črnogorski sokoli in vrli srbski narod. A ker vsi niso zmogli divjega trinoga, dvignil je sevrni stric mogočna slovanska Rusija in poplavila je s svojimi četami Turško in gotovo bi ne bilo dandanes več evropske Turčije, da je ni zvit varuhinja

samopašna Anglija podpirala, bodisi z gmotnimi vojnimi sredstvi, bodisi s svojim prekanjenim diplomtiziranjem. A kako se vsaka pregreha sama tepe, tako bo morda tudi Angleška kmalo okusila svoj grenki sad.

Kocka je pala. Zato hočemo preiskati, kake nasledke zna imeti angleško-afganistanska vojska, koje pozorišče je daljna Azija, ne samo za Azijo, marveč tudi za Evropo, da za vesoljni svet.

Da je nastala o drugem času in v družih razmerah, bil bi se svet malo zmenil za njo, a v sedanjih okoliščinah, ko zna najmanjša stvar postati največje važnosti, je vse drugače. — Čeravno so kraj krvave borbe ozke soteske daljne Azije, ni nemogoče, marveč še verjetno, da se razširi tudi v Evropo in postane tako važen del vzhodnega vprašanja.

Ko ste se po svetoštetfanskem miru jeli Ruska in Anglija zavidljivo gledati, ker je slednja na vse kriptje delovala na kongresu, da bi škodila Rusom in Jugoslovanom in je zbirala močno vojno v Indiji, takrat vže je nastopilo afganistansko vprašanje, pri katerem je očitno Rusija bila vdeležena; hotela je namreč razpor sebi v korist obrniti, da bi bila Angleška v slučaju vojske primorana svoje vojne sile deliti. Mej tem sklicali so kongres v Berlinu, ki je vojsko sicer odvrnil, a nikakor ni poravnal zavisti mej Rusijo in Angleško; slednja skrbela je ondi le za se, a se ni zmenila za nenaravno sostavo, narejeno na balkanskem polotoku. „Berlinski kongres provzročil je nemogoč mir“, to mora priznati vsak pameten človek; sedaj je evropska Turčija po-

dobna sodu smodnika, kateri se mora vsakdtre-
notek razleteti brez vsacega vnanjega vpliva, in prvi, ki bo v tej katastrofi zadet, je Ruska. Njeno sedanje stališče je nenaravno in samo začasno; zato bi se nihče ne čudil, ko bi se emiru za hrbet vstopil Rus, in bi priliko porabil, da se postavi na naravno, realno in vlastnim potrebam primerno stališče.

Zato zna priti z angleško-afganistansko vojsko zopet na dan vzhodnje vprašanje, kojega prvi čin je bil končan z berlinskim mirom; a zdaj pričanja se razvijati ono dalje v drugem činu v Aziji, ker je bila z tirjatvo angleško, proti emiru žaljena Ruska. Ker je afganistanski vladar sprejel rusko poslanstvo častno, a preziral angleško, nastal je hud razpor. Zdaj pa ne žali Anglije nič več, nič manj, kakor da ni emir zapodil ruskih poslancev in pripustil, da bi po njegovej zemlji se razpršili angleški agenti, se ve — zato, da bi delovali za angleške namene. Kdor pozna mlo srce ruskega cara Aleksandra, more li misliti, da bo v nemar pustil emira, ki bi mu znal še mnogo koristiti, v krvavej borbi s kramarsko Angleško? Zato lahko zaključimo, da se Rus sam v Afganistanu bje z Angležem, dajoč emiru vsakoršnih pomočkov, gmotnih, pušek in streljiva, in duševnih, ker jim pošilja izvrstnih častnikov, da prestroji in privadi afganistansko vojno in jo po modernih vojskih pravilih vodi proti sovražniku. Tako manjka le malo, da bukne tudi v Evropi vojska mej Anglijo in Rusijo in sicer na obalih črnega morja in Bospora. Ako bode Afganistancem sreča kolikaj mila, doseglo bode vzhodno

Slovenci na Beneškem.

Popotnik gredoč iz Padove ali Benetk v gorenjo stran zagleda daleč proti severju sivomeglenu obzorje, katero mu zakriva, kar je na prejš sveta. Ko ga je pa hla pon v malo minutah za miljo bliže oni megli potegnil, spozna zavzet, da ni puhla megla na poti radovednim očem, marveč dolgo od mogočnega Stvarnika nastavljen gorovje. Pred seboj ima karunske in juljske planine. Predeli in strmeče soteske, po katerih peljejo bele ceste nad kamnitimi strugami šumečih vod, delé gorovje, po katerem so bili naseljeni že od nekda ljudje različne govorice in nravi. Vže 15. leta pred Kristusom sta podjarmila Druz in Tiberij več planinskih ljudstev posebno keltskega plemena. Še dandanes prebivajo po južnih planinah meječih na lombardsko nižavo ljudje romanske, germanške in slovanske narodnosti.

Stanovali so nekda Slovenci po teh gorah proti zapadu; segali so globoko v današnja Furlanijo, kar nam jasno pričajo imena krajev in vasi. Segali so daleč čez Pontebdo in bili so v zvezi z gorotanskimi Slovenci. Pa dandanes se je njih število jako skrcilo in svet,

kterega zavzemajo, je skoraj povsod le gorat in slabši od nižave.

Slovenci na Beneškem prebivajo od severa s spodne strani rezijanske doline tje dotistega kraja, kjer mejna rečica Idrija stopi na furlansko ravnino, in od goriške meje do vnožja juljskih planin. V nižavi ob gorovju je le malo vasi slovenskih. Njih dežela je tedaj dolga pa ozka tako, da stanujejo skoraj vsi le ob meji goriški.

Število vseh beneških Slovencev znaša okoli 30.000. Veliko jih ni in še ti so po naravni meji ločeni drug od drugih. Rezijani prebivajo v svoji z gerami obdani Rezijanski dolini. Od kod prihaja to ime Rezija? O tem se je že veliko ugibalo. Eni so izpeljevali to ime od starih prebivalcev Recije. Po tem takem bi bili sedanji Rezijani ostanki starih Retov ali Recijanov. Drugi pa so razlagali to ime od imena Rusija. Zadnja izpeljava se nekoliko potrdi, ker v mnogih besedah spreminjajo po Tolminskem u in večkrat tudi o, v, e. To pa problematično vprašanje naj rešujejo le tisti, ki so se temu delu posvetili. Dolina rezijanska je blizo 20 italj. milj ali 5 ur hoda dolga in 8 italj. milj ali 2 uri pa široka. Rezijani se

ločijo od drugih Slovencev po kakovosti dežele, kakor tudi po posebnosti narečja.

Drugi Slovenci na Beneškem spadajo pa večidel pod župnijo in pravico šempetersko in žive tudi v farah Praprotno, Foida (Faedis) in Nimis.

Ker je laški živelj prepodil slovenskega v teku več stoletij iz lepih ravnin na gorato mejo goriško, zato mislim bi bilo na pravem mestu naštet, kako daleč proti laškemu se še slovenski govori. Naj imenujem tukoj le skrajne slovenske vasi po vrsti od Pontebe do Kormina. Naj bližja Pontebi in naj severnejša slovenska vas je Možnica (Moggio). V Reziji je Sv. Jurij (S. Giorgio), nad Trčentom je San Mardengio, potem dalje proti jugu Lusevero, Za vrhom (Villa Nuova), Visont, Skuršno (Monte aperto), Černev, Melina (Forome), Porčinj, Pod vratmi, Sv. Helena, Pod cerkvijo, Mažarole (Mezorolis) in blizo Čedadada je Most, kjer je vas na obeh krajih vode Nediže, severni del vasi je še slovenski, Ajžla (Osila) ki je pa še v ravnem, Stara gora, kjer je znana romarska cerkva, Praprotno, ki je ura hoda od Kormina.

Slovenci na Beneškem se silno trudijo, da

vprašanje svoje rešitev na azijskih ravninah in ondotalih skalovitih soteskah. A ne samo to, marveč vzdignili so bodo tudi koezi in ljudstva indijska, ko spoznajo, da Anglija ni nepremagljiva, ter skušali zdrobiti vorige sužnosti. Prva vošja nozgod aangleško-afganistan-ske vojske zruši umetno sozidano velikan-ske poslopje, koje ni stavljeno na trdno podlago, marveč se vzdržuje samo zgoljufija in silo; angloško gospodstvo v Indiji mora potem razpasti, ker kar sila vzdržuje in ni naravno, mora prej ali slej razpasti, — tako tudi slava in moč Angloške.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 4. decembra.

Grof Andrassy je v delegaciji vendar to dosogel, da mu bode Herbstova stranka dovolila 15 milj. gld. za vzdrževanje vojne avstrijske v Bosni. Ni dvoma, da bode dosogel tudi druge reči, in da se bode nasprotovanje Herbstovih privržencev skoraj popolnoma razpršilo. Gospodje menda sprevidijo, da njihovo ravnanje bolj škoduje njim in njihovi vlado-željnosti kakor pa grafu Andrassyu, zato so začeli odjenjevati. Razen že omenjenega zneska, sprejel je namreč proračunski odslek takraj li-tavsko delegacije tudi celi proračun vnanjega ministerstva, kar silno v oči bode Turkom prijazno listo, ker valed tega ne vedo, pri čem da so z Herbstom in njegovimi pogumnimi prijatelji.

Državni zbor se snide 10. t. m.; novo ministerstvo pa bode boje sestavil grof Widmann.

Grof Beust je 30. novembra zvočer došel v Pariz, kamor je iz Londona prestavljen za poročnika, in se je 2. t. m. poklonil predsedniku Mac Mahonu.

Na Hrvaškem je povodenj napravlila veliko škodo. Cesar so poškodovanim darovali 10.000 gld., ktere bode razdelil višji poveljnik baron Filipovič, ki je v ta namen odšel v Brod.

Vnanje države.

Angleži si na vso moč prizadevajo, da bi v Mali Aziji (vtrdili svoje gospodstvo nad turško vlado, in nameravajo dva polka svojih vojakov nastaviti v mestu Skutari. Da bi jim vnanje vlade, zlasti Rusija tega ne branilo, so izgovarjajo, da je to zarad varstva krščanskih

prebivalcev potrebno, ker so na sled prišli neki muhamedanski proti-kristjanom osnovani zaroti.

Srbski minister Ristić je jako prijazno sprejel avstrijskega poslanca barona Herberta, tor ga je že večkrat obiskal.

Ruski poročnik knez Lobanov velikomu vezirju prav zelo prigovarja, da naj Turčija sklene posebno pogodbo z Rusijo, tor mu je obljubil, da hoče Rusija že dva meseca potem svoje vojake umakniti iz turških dežel, daji bi morala po pogodbi to storiti še le čez tri mesece.

Na Italijanskem so razrešili okoli 80 Barsantovih društev in sploh oestro na noge stopajo socialistom. Pa malokdo od te oestro-sti pričakuje zaželjenega vspoha, ker je javno življenje na Laškem že preveč razjedeno.

Izvirni dopisi.

Iz Dovjega, 1. decembra. (Še enkrat povodenj.) — Tako mokrega leta, kakor je letošnje bilo, se ne spominjajo naj-starejši ljudje. — Celo poletje je z redkimi pronočnejši deževalo; naše gore so bile večidel v oblake zakrite in oče Triglav je le redko pokazal svoje sivo glavo. Marsikdo je od dalj-nih krajev sim prišel z namenom Triglava ob-iskati; pa le malokdo je ta namen dosogel. Ne-keri so čakali po dva, tri dni; pa ker se nebo le ni hotlo razjasniti, so morali tako oditi. — Pri tako mokrem vremenu so se še naši polje-delci nadejali, da bo nastala gorka in suha jesen. Ali glej! Na jesen je še le prav začelo deževati. Nekteri še otave niso mogli domu spraviti: krompir, repo, korenje in zelje pa je sneg zapadel in so še le zadnji čas vse mokro domu zvozili; tudi sejati se je le po sili pustilo. Nastelje pa skoraj nobeden nima. —

Prvi hud nallv je bil takaj 24. septembra, ki pa vendar ni veliko škode storil. — Veliko hujša in nenavadna povodenj je bila 14. no-vembra, o kateri je že Slovenec obširno poročal (v 129. listu). Ko so se 15. novembra vode poglele, nebo se razvedrilo in je gore sneg zapadel, smo mislili, da smo hudo nadlogo vsaj za letos prestali. Ali metili smo sel Komaj 14 dni preteče od druge povodnji, že imamo 28. novembra tretjo in naj veči povodenj. Za-dnjič Sava vendar bregov še ni prestopila,

zdej pa je tekla v Mojstrani že po poti, vključ in v hlove; zadnjič je le tu pa tam kak brog našela, — zdej pa je odnašala. Oduela je vstrle Mojstranske cerkve lepo njivo s stogom vred; ravno nasproti pa na levem bregu je prodrla veliko senošet (ledino), ki je bila gotovo nad 1000 gld. vredna in jo je vso poplavila in posula, tako da je zdej namo čisti prod. Že-lezno cesto je zopet na dveh krajih poškodovalo; na Hrušici proti Jesenicam in pa pri Radečah. Skoraj dva dni, v petek in saboto, ni bilo nobenega vlaka na Dovje in so želez-ničarji vendar onkrat praznovali; ljudje pravijo, da namesto svetega dneva.

Da je Sava zopet tako narastla, pa pride zdej od tod, ker je tudi na zgornjih krajih, v Kranjski gori in Radečah deževalo in so je tam nabrani sneg, ki je pri drugi povodnji padel, zdej po večem stajal. — Radeško jezero je bilo poprod zamrzneno; zdej pa ga je močni južni veter pri 14° R. gorkoto hitro tajal in potoki z gora so svoje snežene vode prilili in tako je v četrtek po noči jezero že čez železno cesto nastopilo, in ponočni vlak je vozil že po vodi. Tudi Piščenca v Kranjski gori, (prvi pritok dolinske Save na desnem bregu), jo silno na-rastla. Vaila se je v treh mogočnih curkih in odnesla vse, kar je dosogla. Vzela je precej veliko njivo unkray Krauskegore in tudi vo-dotoč je žugala odnesti. Močno kozlo, ki so bili za brambo nasprotnoga brega, je odročala, da so bili potem v sredi struge. —

V soboto popoldne je prišel zopet prvi vlak na Dovje. — Železnica se bo zdej že iz-učila, da se s Savo ni norčevali, kakor so pri zidanju nekteri zemljemerci zaničljivo govorili. Kaj nam bode pač ta mlaka naredila? Rado-vedni smo, kako je bilo v drugih krajih, po-sebno zopet na Hrovaškem in v Slavoniji! Težko bo brez kaciš nesroč; škoda je pa tako gotova.

Iz Goriskega, 27. novem. Strašno se je letos razardil južni veter! Dan za dan-vom podi od juga vodonosne oblake, ki ulivajo dežja na zemljo, kakor ob veselnem potopu. Kaj je uzrok temu srdišču? — Jugoslovansko vprašanje hoče Božja previdnost pravično re-šiti, a trmasti možje, kterim je blagi gosp. Hohenwarth na Dunaji levite bral, kakor so zaslužili, hočejo ustaviti to pravično rešitev.

pridelajo potreben živež, ker le po malo krajih rabijo kolovoze in vozno živino; večidel je svet gorat in strman, zato pa morajo vse za ljudi in živino prinašati in odnašati. Gorovje, po kterem stanujejo, ni nicer tako mizlo, kakor so druge juljske planine, pa vendar smemo reči, da oni so posedli slab, morda eden naj slabših delov cele Slovenije. Nektere občine so v vo-lkih strmočinah. Pridelujejo nicer pšenice, rži in ječmena, ajde in turšice, vina in kostanja, a krompirja repe in korenja pa skoraj povsed največ. Ali domači pridelki ne morejo vseh prideliti, zato zahajajo obilno možiki v „svet“ kupčevati; naj rajše pa hodijo na Čenko, Oger-eko, Poljuko, Nemško in celo na Ruško, kjer prenašajo narodno drobnino (Galanterieartikel), podobne ali obleke od semnja do semnja, od hiše do hiše. Tudi Razljani, kterih poščenit sve-ne more vseh prerediti, hodijo radi po Sloven-skem, kjer strojuje kotlo, popravljajo dežnike, vežajo lonce in drugo ropotijo.

Drugemu štitalju, ki silni pripovedovati od ubogih naših bratov na Beneškem, ne silni morebiti vprašanje, kodaj in kako so prišli v te gorate in trdapolne kraje. To nam razjas-nujejo naj bolje beneški Slovenci sami, ker

oni vojo vsi po oni poti povedati: „da so se le silam in vojskam v te kraje odtgnili.“ Stari možje v šempeterskem okraju znajo povedati tako-je: Ko je bil kralj Atila mesto Ogloj raz-djal, je bila po Laškem (Hrčanijski) hunska sila tako vse popustošila, da ni bilo ališati sedem let nobenega potelina pet). V tej stiski, pravijo dalje, so utekli njih očetje v te kraje iz lepih ravnin, da so si le življenje rešili. Takej so si začeli izdelovati zemljo, da so se prerediti.“ Čeravno se zgodovinarji ne zamenijo veliko za narodna ustna uporočila, vendar bi v tem slu-čaju se to ne smelo popolnoma prezirati. To uporočilo potrdi gotovo maenje onih, ki pra-vijo, da so Slovenci vsaj deloma bili vže pred letom 508 na sedanjem Slovenskem.

Tudi Razljani vežejo svojo naselitev z hunskeimi vojskami. Slavni Miklošič je priobčil v svoji knjigi: „Kopitars Handschriften“ stare narodno uporočilo o začetku Razljanov, ktero pravi, da je nek velikaš od kralja Atila vtekel in se naselil v skrivni zaprti dolini razljanski in sedanji Razljani so vsi njegovi potomci. Tadaš obojno poročilo se vjoma in eno drugo podpira.

Slovenci na Beneškem so ločeni po na-

ravni moji od svojih sosednih bratov. Njih zgodovina se pozgubi v zgodovini goranje Ita-lije; ali so imeli oni kaj posebnih pravil, ali so spleh kaj zgodovinske zanimivega storili, žalibog ni znan, razen da so se v laškem punktu l. 1848 dali v svoji narodni nezaved-nosti kot dobra mojna straža porabiti. V teku vekov so bili Slovenci na Beneškem pod muo-goterimi vladami. Spadali so pod Longobarde, kterih vojvodi in koezi so nekaj časa v bliž-njem starem Čedadu stolovali. Prišli so potem kakor vsi drugi Slovenci pod vlado Karola Velikoga, in v Čedadu so stolovali mogočni furlanski vojvodi. Stagnila je potem beneška ljudovlada, kraljica morja, tudi čez njo svojo peruti. To vlado so pa zvali navadno „Pos-Markova“, brčkone so jo imenovali tako po njenem grbu. V zadnjih sto letih pa so se jla prav pogostoma vlade spreminjale: Napoleon I., Avstrija in sedaj laško kraljestvo.

Slovenščina v šempeterskem okraju je ncer močno pomošana z laškimi besedami ima pa tudi svoje posebnosti in zanimivosti. Čudno to, da njih jezik kaže še lepše in jamejšo ka-kor spleh slovenski prvo in naj bližnje narod-nost s hrvaškimi. Razločujejo namreč znanj

Ta tema, ta tedosrčno, ta neusmiljenost do slovanskih kristjanov v Turčiji je, rekel bi, nobó razdrtila; zato žaluje ono in pošilja toliko gorkih solz na zemljo, da bi se tedosrčnost vseh sovražnikov Slovanstva raztopila. Dan maščevanja je prišel. Narod slovanski, v suženstvo uklenjen trpel je dolgo, trpel je veliko, trpel je pohlevno. Dopolnjena je mera trpljenja; nastopil je čas rešenja. Nebo se je ozrlo na narod slovanski, v sužnosti zdihajoči enako izraelcem v Egiptu, ter je sklenilo rešiti ga in mu dati moč brez sovražnikov vse; kajti s tim narodom ima Božja previdnost posebno nameno, ž njim bo prestrojila mila in brezbožni svet. Toraj ne bojmo se, srčno delajmo za blagor naroda, in z nami delaj Bog! —

Bliža se obletnica tiste odločilne kristjanske zmage, vsled koje se je turška sila v prah zdobila in Bolgarski svet zgubila; bliža se obletnica zmage pri Plevni, Plevna je padla dne 10. decembra 1877.

All ne bodo vsi južni Slovani tega dneva, te imenitne obletnice slovesno praznovali?

Kakor Izraelcem radeče morje, tako bodi Plevna Slovanom v spomin! Pri Plevni je bilo zares rudoče morje človeške krvi. V tistem morju je utonila glavna turška moč. Tam je Jugoslovancov „velika noč“ — dan ustajenja od narodne smrti. Toraj veselimo se tega dneva in zakličimo nasprotnikom našim: „Plevna je padla!“

Iz Celja, 28. novembra. (Izvirna nemščina. Občni zbor čitalnice in častni udje.) Tu Vam pošljem nemško pismo sronjakega pisarja iz N N, v katerem prosí gospoda zdravnika dr. T., naj nekoga dočka iz J. ordinira to je v duhovnika posveti. Klasično Pismo se od besede do besede tako-le glasi:

Heren Dr. T., Arzt
in

Euer Wohlgeboren worden ersucht, den Knechten N N von Nauf Rechnung des Bezirkes zu ordinieren.

Gemeindeamt N N
den . . 1878.

L. S. N. N.
Sekretär

Po slovenski se to pismo glasi:
Gospodu dr. T. . . zdravniku

v

Vaša blagorodnost se prosí, da fantu J. J. v J. na okrajne stroške v duhovnika posvečite.

Županijstvo N N . . 1878

L. S. J. J.
tajnik

našega trdoga č, tudi mohki hrvatski č n. pr. tič, nič, Modič itd. Še zanimljiva lastnost pa je ta, da se končavajo vsi samostavniki s končnico ee pri njih kakor pri Hrvatih s končnico ae. n. pr. ubežao, Tonao, Njemao, mrtvao itd. Potem je mnogo besedi, ki imajo popolnoma hrvatsko obliko n. pr. vuk, jabuko itd. beseda „jedva“ to je naše komaj, se tudi pri njih nahaja, samo da pravijo „adva“. Kakor povsod po Slovenskem, tako se nahaja tudi po Beneškem mnogo lepih, prvotnih, ne od sodnjakov skovanih besed in izrazov, katerih književni jeziki do sedaj še ne pozna, n. pr. brankvi — željo ali prav za prav „bržeto“ lovnik — Weiher itd. Med tem ko drugi Slovenci samoglasnike radi izpuščajo, če jim je to mogoče, Slovenci na Beneškem vse čisto izgovarjajo; pa tudi ne spreminjajo kakor njih sosedje Tolušci, samoglasnika o, v, n, u, v s itd.

(Konec sledi.)

Do zdaj se le škofje smeli odra sile mladence in sicer zastoj v duhovniško posvečevati; po želji tega pisarja pa bodo ta posel v prihodnje zdravniki in sicer na okrajne stroške opravljali.

Dne 17. novembra je obhajala celjska čitalnica občni zbor. Na dnevnem redu je bilo med drugim: imenovanje častnih udov. G. prof. Žolgar je omenjal v kratkih besedah zaplugo g. dr. Bleiweisa za slov. narod: toda ker je g. jubilar že leta 1862 izvoljen bil v častnoga uda celjske čitalnice, ni treba, ga zdaj še enkrat imenovati; temveč gospodje čitalnični udje, ki grodó k svedočanstvu v Ljubljano, naj ga v imenu celjske čitalnice kakor njenega častn. uda pozdravijo. Kakor veste, se je to tudi zgodilo. Izvolili so se pa pa v tem občn. zboru trije drugi za naš narod zaslužni možje v častne ude, in sicer starosta štajerskih Slovincov g. dr. Štefan Kočvar, c. kr. svotovalec in okrožni zdravnik v Celju, g. častni korar in nadžupnik Žuža, vitez c. kr. Franc-Jožefovega reda v Laškem trgu, pa g. Davorin Tors-ton-jak, župnik na Ponikvi, slavnoznani slovenski pisatelj. Diplome za te častne ude naše čitalnice se že tiskajo in se jim bodo po posebnih deputacijah celjskih čitalničarjev izročile.

Pri tem občnem zboru se je sprejel tudi nasvet g. Novakov: naj se pravila celjske čitalnice v nekaterih točkah spremenijo in pa nasvet g. mestn. kpl. Ž.: naj čitalnični odbor preiskuje vzroke, vsled katerih celjska čitalnica nekako hira, naj poišče primernih pripomočkov, ter dela na to, da celjske čitalnice zopet povzdigne na ono stopnjo, na kateri je bila prejšnje čase, ko je mogla konkurirati z nemškimi kazinom. — Zares nekako težna prilika; malo imamo na štajerskem slovenskih društev in četa si ne morejo prav opomagati!

Iz Istre, 26. nov. (Bogoslovsko knjižico.) Knjižico družbe sv. Mohora prejeli so gotovo že vsi udje. Ali so pa brali vsi važno naznanilo v Koledarju str. 200 lit. b) in str. 208, ter obrnili na ono svojo pozornost, ni verjetno. Da taka imenitna stvar ne ostane v pozabljivosti in da se zbriso sramotni madež, naj se naznani slovenskemu svetu, posebno pa č. duhovščini kaj več o g. Koscevem „Keršansko katoliškem Naravoslovju“. Naj mnogoč. g. Kosce tega ne zamori in, ako bi drugi p. i. gospodje čutili se kaj prizadeti, naj ne vzemo za zlo, ampak za korist dobri stvari.

Mnogoč. g. Kosce, župnik v Truškah pri Kopru, spisal je že pred več leti „Slovensko Dogmatiko“. Poslal jo je v Ljubljano, naj bi jo blagovolili presoditi, da bi se spravila kako na svetlo. Čez več časa dobil je odgovor, da delo njegovo je hvale vredno, ker pa v Ljubljani drugi gospod spletuje slovensko dogmatiko, se ta ne more dati na svetlo. Na to je odgovoril g. Kosce, če je tako, naj jo pa porabi za kar jim drago. Po takem vspehu svojega truda se marljivi gospod pisatelj ne dá prestrašiti; loti se spisovanja imenovanega „Naravoslovja“ ter ga sročno dovrši. Željen boljše sroče pošlje jo v Trst z oankim namenom, ko dogmatiko v Ljubljano. Čez več ko pol leta dobil je rokopis nazaj z blizo tako-le cenzuro: Ko bi g. pisatelj dal knjižico tiskati v Trstu, bi mu jo že pregledali, tako pa naj jo pregledajo tamo, kjer ne bo tiskala! Zdej nese — žalibog da ne moremo tako izraziti — neutrudljivi g. pisatelj svojo kramo v Celovec, da bi jo tamo našli kateremu zastoj, (1) kar pride koledar l. 1879 str. 200.

Dobro vadeč, da „Družba sv. Mohora“ brez vsestranske podpore duhovnov ne bi mogla

25.000 udov, ampak komaj 250 ali še ne, misli g. Kosce, naj bi jim družba dala knjižico, magari za „premlam“, ker on tudi nič ne zahteva za rokopis. Ker pa družba, kakor razvidno iz Koledarja, ne more tiskati knjižice, ne da se ji „garantira“ za 600 odveznikov, pride vrsta zopet le na č. duhovščino. Pisatelj teh vrstic upa si toraj zaklicati: P. n. Častita slovenska duhovščina, ker si storila že več, ko „garantirala“ 600 iztisov morale, stori, da se bo vzelo ne 600, temuč 6 krat 600 iztisov „Keršansko katoliškega Naravoslovja“. Trčaj pa tudi, da spravi se tudi g. Kosceva dogmatika na svetlo, ako je mogoče še izkopati rokopis iz prahu. Sledi naj še to le: G. Kosce, neutrudljiv v svojem delu, nameni je pisati še dalje bogoslovne knjižice, (ker pa vidi, kako se godi s spisi, opustil je nevhvaležno delo. Mi pa mu klidemo: Marljivi Gospod, ker Vas ni utrudila Truškovska župnija s 1600 dušami, s sedmimi po uri dalječ po hribih raztresenimi podružnicami in dvojna služba Božja, naj Vas ne ustraši žalostna osoda Vaših izvrstnih spisov; hočemo se poboljšati, hočemo popraviti, kar smo pregrešili. Toliko posvetnih knjig, časnikov itd. plačujemo, zdaj hočemo plačevati še naše bogoslovne spise. Toraj naprej

Domache novice.

V Ljubljani 5. decembra.

(Konfisciran) je bil zadnji „Slovenec“ št. 133 zaradi vvodnega, po praškem „Čehu“ od besede do besede ponatiskanega članka „o novem šolstvu“. Ni se nam sanjalo, da bo članek, ki se je v Pragu tiskal brez opovir, v Ljubljani zapadel slavni policiji.

(Seja mestnega odbora 3. t. m.) se je z županom vdeležilo 23 odbornikov. G. župan pred obravnavo dnevnega reda naznani, da se je v zadnji seji pred sklepom čul neki izraz, katerega bi bil gotovo grajal, če bi ne bil seje že sklenil. *) Zato danes zavrne to besedo kot neparlamentarčno in prosí gg. odbornike, da naj si v prihodnje prizadavajo kolikor mogoče objektivnim biti. — K prvi točki dnevnega reda oglašajo se dvorni svotovalci g. Kaltenegger in nasvetujejo, da naj se general baron Josip Filipovič v priporočje njegovih zaslug izvoli po nasvetu g. Regalija za častnega možčana ljubljanskega. Gospod Regali nasvetuje, da naj se mu kot Slovancu izroči slovenska diploma. Pri glasovanju se nasvet g. Kalteneggerja sprejme onoglasno, predlog Regalija pa ostane z 8 glasovi v manjšini. — Proračun mestne blagajnice 130.234 gld. dohodkov in 133.648 gld. stroškov se potrdi. Sklop seje bil je ob 1/2 9. uri zvečer.

(Pred porotno sodnijo) stali so 29. novembra tisti trije markorji iz Trsta, ki so 3. junija t. l. po noči nabijali volezdajsko oklice, pa so bili od policije zasadeni. Priča Sauli trdi, da je zatožence videl nabijati omenjeno oklice. Zagovornik dr. Mošč oporeka, da bi bilo razširjevanje takih oklicov volezdaja in porotniki se v tem z njim strinjajo ter zatožence spoznaajo le krivo kalenja javnega mira. Vsled tega so bili od sodnije obsojeni: Meneghini na 18, Rozini in Binder pa vsaki na 14 mesecev težke jode in k poenitvi težbenih

*) V zadnji seji 30. nov. je bil namreč g. Regali stavljal nujni predlog, da naj se general Filipovič izvoli za častnega možčana. G. Dežman je spodbijal nujnost tega nasveta ter je narodnim zastopnikom, ki so mu oporekali, v burnej obravnavi očital pordobnost (nevestnost). Zaradi volikoga nomra je župan seje takoj sklenil in Regalijev predlog postavil na dnevni red predhodnjaja seje.